

Μάρτιος 2013

Καταπολέμηση των καθυστερήσεων πληρωμών στις εμπορικές συναλλαγές

Πρόσφατα, επανήλθε στην επικαιρότητα το θέμα της καταπολέμησης των καθυστερήσεων πληρωμών στις εμπορικές συναλλαγές και τούτο γιατί, σύμφωνα με την Οδηγία 2011/7/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16.2.2011, τα κράτη μέλη όφειλαν να θέσουν σε ισχύ τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις, για να συμμορφωθούν προς τα άρθρα 1 - 8 και 10 της παραπάνω Οδηγίας έως τις **16.3.2013** (άρθρο 12 της Οδηγίας). Μάλιστα, από την ίδια ημερομηνία, καταργείται η προγενέστερη Οδηγία 2000/35/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 29.6.2000, η οποία είχε ληφθεί υπόψη στη σύνταξη του π.δ. 166/2003 για την προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας σε αυτήν. Από έρευνα δεν προκύπτει ότι η ελληνική κυβέρνηση συμμορφώθηκε με τη νέα Οδηγία, μέσα στην προβλεπόμενη προθεσμία, ούτε τροποποιήθηκε, μέχρι σήμερα, το παραπάνω π.δ.

Ήδη, με τη νέα Οδηγία, θεσπίστηκαν ορισμένοι κανόνες, που, πιθανόν, να καλύπτουν εν μέρει τις χρονίζουσες διεκδικήσεις των μεταποιητικών επιχειρήσεων σχετικά με το συγκεκριμένο θέμα των καθυστερήσεων πληρωμών στις εμπορικές συναλλαγές.

Ειδικότερα, η νέα Οδηγία περιέχει **δεσμευτικούς** κανόνες στις συναλλαγές μεταξύ επιχειρήσεων και δημοσίων αρχών¹ (άρθρο 4), ως προς την προθεσμία πληρωμής, που δεν πρέπει να υπερβαίνει τα χρονικά όρια των 30 ή των 60, το πολύ, ημερολογιακών ημερών, υπό τις διακρίσεις και επιφυλάξεις, που περιέχονται στις παρ. 3, 4 και 6 του συγκεκριμένου άρθρου.

Επιπλέον, καταγράφονται οι όροι για την καταβολή νομίμου τόκου υπερημερίας και καθορίζεται το επιτόκιο αναφοράς, που εφαρμόζεται (παρ. 1 και 2 του άρθρου 4 της Οδηγίας). Επίσης, προβλέπεται κατ' αποκοπή ποσό, ως τόκος υπερημερίας και εύλογη αποζημίωση για τυχόν έξοδα εισπραξης πάνω από το κατ' αποκοπή ποσό (άρθρο 6 της Οδηγίας).

Στις ίδιες, σε γενικές γραμμές, κατευθύνσεις κινούνται και οι ρυθμίσεις, που προβλέπονται από την Οδηγία, ως προς την προθεσμία πληρωμής και τον τόκο υπερημερίας, και στις εμπορικές συναλλαγές μεταξύ των επιχειρήσεων, με την επιφύλαξη ότι δεν θα έχει, ρητά, συμφωνηθεί διαφορετικά στο κείμενο της μεταξύ τους σύμβασης και υπό την προϋπόθεση ότι η παράταση της προθεσμίας πληρωμής, πέραν των 60 ημερολογιακών ημερών, δεν είναι κατάφωρα καταχρηστική για τον πιστωτή (άρθρο 3 παρ. 1 - 5 της Οδηγίας).

¹ Για τους ορισμούς των εννοιών επιχείρηση και δημόσια αρχή βλ. άρθρο 2 Οδηγίας

Ως κατάφωρα καταχρηστική για τον πιστωτή θεωρείται συμβατικός όρος ή πρακτική, που παρατείνει την προθεσμία πληρωμής κατά παρέκκλιση από τα συναλλακτικά ήθη, την καλή πίστη και τη συναλλακτική δεοντολογία, δεν μπορεί να αποδοθεί στη φύση του προϊόντος ή της υπηρεσίας και δεν γίνεται επίκληση αντικειμενικού λόγου για την απόκλιση από το νόμιμο τόκο υπερημερίας. Πάντως, θεωρείται ότι έχει κατάφωρο καταχρηστικό χαρακτήρα, συμβατικός όρος ή πρακτική, που αποκλείει τη χρέωση τόκου για την καθυστέρηση της πληρωμής και αποκλείει την αποζημίωση για τα έξοδα είσπραξης.

Στο σημείο αυτό, πρέπει να αναφερθεί ότι, σύμφωνα με γενικώς αποδεκτή αρχή, μία Οδηγία δεν έχει δεσμευτική ισχύ, εάν το κράτος μέλος δεν την εισαγάγει στην έννομη τάξη του, χρησιμοποιώντας τα συνήθη νομοθετικά εργαλεία, νόμο, π.δ. ή Υ.Α. Όμως, εφόσον παρέλθει η χρονική προθεσμία, που τάσσει η Οδηγία για την ενσωμάτωσή της στα εθνικά δίκαια των κρατών μελών, αντλούνται δικαιώματα υπέρ των πολιτών και το περιεχόμενο των συγκεκριμένων διατάξεων είναι ανεπιφύλακτο, σαφές και χωρίς αιρέσεις, ώστε να μπορεί να εφαρμοστεί άμεσα, τότε, ακόμη και εάν δεν εισαχθεί η Οδηγία στην εσωτερική έννομη τάξη, κατά τα παραπάνω, εντούτοις οι πολίτες των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης μπορούν να την επικαλεστούν, ασκώντας τα δικαιώματα, που τους επιφυλάσσει. Επομένως, το ίδιο μπορεί να συμβεί και για τη συγκεκριμένη αυτή Οδηγία, το άμεσο αποτέλεσμα της οποίας μπορούν να επικαλεστούν, με τις παραπάνω προϋποθέσεις και οι πολίτες, αλλά και οργανώσεις, που εκπροσωπούν τα συμφέροντα επιχειρήσεων ή έχουν έννομο προς τούτο συμφέρον. Αυτές δικαιούνται να προσφύγουν στα δικαστήρια ή στα αρμόδια διοικητικά όργανα, προβάλλοντας τις θέσεις τους σχετικά με συμβατικούς όρους ή πρακτικές, που, κατά την κρίση τους, έχουν κατάφωρα καταχρηστικό χαρακτήρα, όπως παραπάνω εξηγήσαμε και να ζητήσουν την εφαρμογή κατάλληλων και αποτελεσματικών μέσων για να αποτραπεί η χρήση τους (άρθρο 7 παρ. 5 της Οδηγίας) στη βάση της σύμφωνης με το κοινοτικό δίκαιο ερμηνείας των εθνικών διατάξεων.

Σχετικά με την παραπάνω εξέλιξη βλ. και το από 12.3.2013 Δελτίο Τύπου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, στο οποίο, συνοπτικά, παρατίθενται οι νέοι κανόνες και σχολιάζεται η σημασία τους για τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ).

Κωνσταντίνος Χατζηγιαννάκης
Διαχειριστής & Συνεταίρος
NOMOS Δικηγορική Εταιρία
cgh@nomos.gr
2310 263665

Οι πληροφορίες που παρέχονται στο παραπάνω newsletter, δεν αποτελούν νομικές συμβουλές και δεν δημιουργούν, ούτε υποκρύπτουν σχέση δικηγόρου-πελάτη μεταξύ της εταιρίας μας και του παραλήπτη. Οι πληροφορίες είναι γενικές και έχουν αποκλειστικά ενημερωτικό χαρακτήρα. Η εταιρία μας και ο/η συντάκτης του newsletter δεν φέρουν καμία ευθύνη για τη χρήση των παρεχομένων πληροφοριών από τον παραλήπτη. Εάν δεν επιθυμείτε να λαμβάνετε το newsletter, ενημερώστε μας με ηλεκτρονικό μήνυμα στην ηλεκτρονική διεύθυνση info@nomos.gr